

Joe Sacco o Dan Archer reinventen el reportatge amb historietes gràfiques que qüestionen el periodisme tradicional

El còmic i els mitjans mantenen una antiga relació que passa per les tires dels diaris, els acudits o els dibuixos de to editorial que acompanyen alguns articles. I, darrerament, n'ha sorgit un nou element, l'anomenat *comic journalism*, que proposa reportatges periodístics amb els dibuixos i la narrativa dels tebeos com a substituïts del text i les fotos.

Potser algú arrufarà el nas davant l'etiqueta *comic journalism*. Sembla que la visió informal del tebeo i la suposada objectivitat del periodisme no puguin encaixar. I més si les històries tracten guerres, injustícies i temes socials. Cal recordar que els treballs més coneguts de Sacco són sobre la Palestina, l'Iraq, Txetxènia o la guerra dels Balcans. O que Archer és especialista en el comerç de persones, un fet que ha estudiat sobre el terreny a diferents llocs del món.

bé i que som davant d'un gènere que, a més d'uns valors propis, té uns plantejaments radicals que qüestionen certs aspectes del periodisme actual.

Dan Archer ho descriu així: "El que realment m'agrada dels còmics és que són molt mal·leables. Es dirigeixen a una àmplia franja demogràfica i són el millor mitjà per arribar al públic jove". I, tal com diu Sarah Glidden, "el periodisme té una ètica i quan estic fent periodisme gràfic penso en les seves regles, però ha de quedar clar que igual de subjectiu pot ser un reportatge de text en què també es trien unes paraules".

D'altra banda, Sacco en el llibre-recull *Reportajes* comenta alguns temes interessants. Sobre la subjectivitat i que, en moltes de les seves històries, ell sigui un personatge més, diu: "Accepto les implicacions del reportatge subjectiu i prefereixo posar-les de

manifest. Ja que és difícil (encara que no impossible) distanciar-se d'una narració, en general, ja no ho intento. L'efecte en termes de periodisme és alliberador. Ja que sóc un personatge en la meua pròpia obra, em concedeixo permís periodístic per mostrar la meua interacció amb els altres".

Tot i que actualment s'ha guanyat el respecte del públic i que està de moda, el *comic journalism* no sembla tenir un futur fàcil. Les relacions amb els mitjans de comunicació tradicionals, quan existeixen, són complexes. Això explica que Dan Archer hagi resolt part de l'economia del proper treball —sobre el comerç de persones a Nepal— amb el micromecenatge aconseguit a Internet a través del portal digital Kickstarter. I Sacco, que ha publicat en mitjans de referència, explica en el seu treball algunes de les dificultats viscudes. Comenta, per exemple, que els responsables de *Harper's Magazine* no volien rostres de personatges massa expressius i que van empetirir les vinyetes; o que els editors del *New York Times* van analitzar tots els detalls dels dibuixos amb un puntillisme quasi malaltís, cercant possibles missatges subliminals.

D'altra banda, no tots els intents de *comic journalism* són reeixits. I no es veu clar que aquesta proposta tingui cabuda en tots els mitjans o que les historietes dibuixades serveixin per tractar qualsevol tema. També ens podem preguntar quants autors són capaços d'afrontar, amb solvència, els reptes estilístics i morals que planteja un gènere arriscat i modern, malgrat l'aparença naïf i retro que li dona el retorn al paper i el llapis en plena era digital.

Potser un dels missatges del *comic journalism* és que cal recuperar alguns valors perduts. Aquesta sembla, almenys, la dèria que mou Sacco, que explica, així, el principal objectiu: "Em preocupa, sobretot, de la veu d'aquells que poques vegades són escoltats i no crec que sigui responsabilitat meua acomodar la seva opinió a les disculpes dels poderosos. Aquests últims solen estar ben servits pels mitjans de comunicació de masses o pels propis òrgans de propaganda".

<http://image.guardian.co.uk/sys-files/Guardian/documents/2006/01/20/fullsacco1.pdf>

Web del llibre *Reportajes*, de Sacco
www.reservoirbooks.com/libro/reportajes

www.poynter.org/latest-news/top-stories/143253/an-introduction-to-comics-journalism-in-the-form-of-comics-journalism/

El nou projecte de Dan Archer a Kickstarter
www.kickstarter.com/projects/archcomix/graphic-journalism-on-human-trafficking-in-nepal

Web de Sarah Glidden
<http://sarahglidden.com/>

Web de Guy Delisle
www.guydelisle.com

Web de la revista *Revue XXI*
www.revue21.fr